

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ – 4101-15-02/2013
P/13/189

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/189 – Lokalizacja i budowa lądowych farm wiatrowych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Krzysztof Szczepaniak, specjalista k. p., upoważnienie do kontroli nr 85895 z dnia 2 września 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Postomino, 76-113 Postomino 30, zwanego dalej „Urzędem”
Kierownik jednostki kontrolowanej	Janusz Bojkowski, Wójt Gminy Postomino. (dowód: akta kontroli str. 3-10)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zakresie lokalizacji i budowy lądowych farm wiatrowych na terenie gminy, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadnia m. in. prawidłowe:

- prowadzenie procedur uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (dalej „mpzp”), zmian Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Postomino (dalej „Studium”);
- wydawanie decyzji administracyjnych w zakresie środowiskowych uwarunkowań i wyrażenia zgody na realizację przedsięwzięć dotyczących farm wiatrowych oraz zapewnienie społeczeństwu udziału w prowadzonych postępowaniach.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły dopuszczenia do finansowania przez podmioty zewnętrzne prac związanych z uchwalaniem zmian Studium i mpzp oraz nieterminowego wyegzekwowania od inwestora porealizacyjnych pomiarów hałasu wokół wybudowanych farm wiatrowych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Kontrolą objęto lata 2009-2013 (I półrocze) i w uzasadnionych przypadkach okres wcześniejszy, gdy miało to związek z przedmiotem kontroli.

Szczegółową kontrolą objęto przede wszystkim działania organów Gminy Postomino związane z lokalizacją poprzedzającą budowę w latach 2009-2013 na jej terenie 3 farm wiatrowych na podstawie 3 z 7 pozwoleń Starosty Sławieńskiego z tego okresu:

- decyzja nr 285/2009 znak BSIV-7351-274/09 z dnia 28.05.2009 r. wydana dla „MEGAWAT POLSKA” Przedsiębiorstwo Wielobranżowe s.c. Andrzej Ordon i Kazimierz Ordon, Tyń nr 48 w sprawie zatwierdzenia projektu budowlanego i udzielenia pozwolenia na budowę elektrowni wiatrowej „Masłowice” gm. Postomino wraz z drogami i placami manewrowymi na działce nr 33 obręb ewidencyjny Masłowice gm. Postomino, **zwanej dalej „EW Masłowice”**. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Sławnie, zwany dalej „PINB”

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

przyjął w dniu 30.12.2011 r. zawiadomienie o zakończeniu budowy i wydał zaświadczenie z dnia 3.01.2012 r. o braku sprzeciwu na jej użytkowanie.

- decyzja Starosty Sławieńskiego nr 286/2009 znak BSIV-7351-273/09 z dnia 28.05.2009 r. wydana dla „MEGAWAT KANIN” Sp. z o.o. z Gdyni w sprawie zatwierdzenia projektu budowlanego i udzielenia pozwolenia na budowę farmy wiatrowej „KANIN” składającej się z 8 szt. elektrowni wiatrowych wraz z drogami i placami manewrowymi na działkach nr 176, 122, 119, 117, 106 obręb ewidencyjny Kanin i 54/2, 106 i 104/2 obręb ewidencyjny Masłowice gm. Postomino, **zwanej dalej „FW Kanin”**. PINB przyjął w dniu 15.03.2012 r. zawiadomienie o zakończeniu budowy i wydał zaświadczenie z dnia 19.03.2012 r. o braku sprzeciwu na jej użytkowanie.
- decyzja Starosty Sławieńskiego nr 57/2011 znak BSIV-7351-1084/10/11 z dnia 8.02.2011 r. wydana dla ECO – WIND Sp. z o.o. z Warszawy w sprawie zatwierdzenia projektu budowlanego i udzielenia pozwolenia na budowę elektrowni wiatrowej EW. 3 w miejscowości Nosalin gm. Postomino na działce nr 346 wraz z infrastrukturą na działce nr 275 obręb ewidencyjny Nosalin gm. Postomino, **zwanej dalej „EW Nosalin”**.

(dowód: akta kontroli str. 11-18)

1. Działania organów gminy w zakresie tworzenia i dokonywania zmian w zakresie zagospodarowania przestrzennego gminy.

1.1. Tereny lokalizacji siłowni wiatrowych określone w Studium i mpzp

1.1.1. Studium zostało przyjęte uchwałą Rady Gminy Postomino z dnia 5.01.1996 r. i pięciokrotnie zmieniane uchwałami Rady, ostatnia zmiana z dnia 17.12.2004 r.²

W treści Studium z 1996 r. zapisano m.in., że:

- obszar gminy Postomino położony jest w strefie wybitnie korzystnych warunków wiatrowych z punktu widzenia możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych,
- najkorzystniejsze warunki wiatrowe mogą występować na nieosłoniętych wzniesieniach terenowych w okolicy Bylicy, Dzierżęcina, Wszędzienia, Masłowic, rejonu Złakowo – Postomino – Możdżanowo, nie wykluczając innych rejonów i nie wskazując konkretnych lokalizacji siłowni,
- nie należy projektować farm wiatrowych w okolicach Naćmierza ze względu na położenie tych terenów w granicach obszaru chronionego krajobrazu, gdyż mogą one powodować przekroczenie norm hałasu,
- przy wyborze terenu lokalizacji pod siłownie wiatrowe należy ograniczyć możliwość kolizji z obszarami szczególnie cennymi pod względem przyrodniczym, atrakcyjnych turystycznie lub o szczególnym znaczeniu dla innych funkcji.

(dowód: akta kontroli str. 53-54)

W zmianie Studium z 2006 r. zaakceptowano lokalizacje siłowni wiatrowych określone w 10 uchwalonych w 2003 roku mpzp obejmujących obszar 1.501,26 ha, tj. dla miejscowości Pieńkowo, Pałowo – Nosalin i Pieszcz³ oraz Górsko Nr 1, Marszewo Zachów Nr 2, Marszewo Południe Nr 3, Złakowo Nr 4, Marszewo Północ Nr 5, Marszewo Wschód i Postomino⁴. (dowód: akta kontroli str. 54-56)

W 2008 r.⁵ dokonano zmiany Studium i wprowadzono zapisy o możliwości lokalizacji siłowni wiatrowych na terenach rolnych, wraz ze strefą uciążliwości i określeniem ograniczenia zabudowy dotyczących obrębów ewidencyjnych Masłowice, Kanin, Chudaczewko, Łącko, Naćmierz i Korlino. Wprowadzono też wskazania do

² Uchwały Rady Gminy Postomino o uchwaleniu Studium nr XV/123/96 z 5.01.1996 r. oraz jego zmiany nr XXIX/346/2004 z 17.12.2004 r., XLV/510/06 z 24 lutego 2006 r., VI/45/07 z 23.03.2007 r., XVI/162/08 z 6.02.2008 r. oraz XLI/447/10 z 23.04.2010 r.

³ Uchwały nr IX/103/2003, IX/104/2003 i IX/105/2003 z 28.04.2003 r.

⁴ Uchwały nr XV/178/03XV/179/2003, XV/180/2003, XV/181/2003XV/182/2003, XV/183/2003, XV/184/2003 z 30.10.2003 r.

⁵ Uchwałą nr XIV/162/08 Rady Gminy Postomino z dnia 6 lutego 2008 r. w sprawie uchwalenia IV zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Postomino

lokalizacji elektrowni w większych zespołach — farmach (3 - 30 szt.) oraz na osiach widokowych panoram, sylwet historycznych układów przestrzennych i zespołów przyrodniczo – krajobrazowych.

(dowód: akta kontroli str. 56-57)

W strategii rozwoju Gminy⁶ na lata 2007 – 2015 nie określono aspektów zrównoważonego rozwoju gminy dotyczącego energetyki wiatrowej w aspekcie szkód w środowisku naturalnym i wyczerpywania jego zasobów. Jako jedną z szans zewnętrznych w analizie SWOT⁷ wskazano budowę elektrowni wiatrowych, a jako jeden z celów trzeciorzędnych w ramach priorytetów społeczno – gospodarczych w obszarze ekologii przyjęto umożliwienie gospodarczego wykorzystania odnawialnych źródeł energii⁸. Przedstawiając wizję gminy Postomino w roku 2015 wskazano w strategii, że rola rolnictwa w gospodarce Gminy maleje, a tereny użytkowane rolniczo mogą służyć również do pozyskiwania energii odnawialnej.

(dowód: akta kontroli str. 58-89)

1.1.2. Wg stanu na dzień 30.06.2013 r. na terenie Gminy obowiązywały 23 mpzp dopuszczające lokalizację siłowni wiatrowych. W okresie objętym kontrolą Rada podjęła łącznie 10 uchwał w sprawie zmiany mpzp dopuszczających lokalizację siłowni wiatrowych, tj. 8 uchwał z 24.02.2011 r., z których 7 dotyczyło zmian mpzp podjętych w 2003 r. w zakresie zmiany zapisu dotyczącego "pasy dróg tymczasowych (dojazd techniczny do miejsc lokalizacji wież wiatrowych)" na "pasy dróg trwałych" oraz uchwały VI/41/11 zmieniającą uchwałę XV/180/3 dotyczącą obszaru Marszewo Południe 3, obszar opracowania mpzp zwiększono ze 109,36 ha do 149,93 ha wprowadzając nowe określenie obszaru "Marszewo - Południe 3 Bis", zwiększono dopuszczalną moc jednej siłowni wiatrowej z 2,5 MW do 3,0 MW, wysokość masztu ze 100 m do 140 m, średnicę wirnika z 80 m do 120 m, poziom głośności do 107,5 dB(A) i łączną moc siłowni na obszarze objętym planem 18 MW (6 szt.). Unieważniono tym samym uchwałę XV/180/03.

Uchwałą XIX/165/12 z 28.03.2012 r. zmieniono uchwałę XV/179/03 i VI/35/11 dotyczącą mpzp dla obszaru Marszewo Zachód 2, zmniejszono moc EW.28 do 0,33 MW (poprzednio 2,5 MW), wysokość masztu 100 m, poziom hałasu 99,7 dB(A), średnica wirnika 106 m, Unieważniono uchwałę XV/179/03 w części objętej tym opracowaniem (65,77 ha).

Łączny obszar objęty mpzp, na którym przewidziano lokalizację siłowni wiatrowych wynosił 3.537,08 ha i dotyczył 95 siłowni wiatrowych o łącznej mocy do 316 MW.

(dowód: akta kontroli str.91-94)

1.1.3. Szczegółowa analiza dokumentacji planistycznej w zakresie procedury uchwalenia i zapisów Studium i mpzp dotyczących terenów, na których zlokalizowano 3 farmy wiatrowe, tj. EW Masłowice, FW Kanin i EW Nosalin były budowane w kontrolowanym okresie i wykazała m.in., że:

- Przystąpienie do opracowania mpzp⁸ obejmującego obszar lokalizacji EW Mysłowice (1 elektrownia) i FW Kanin (8 elektrowni) zostało poprzedzone zmianą Studium⁹ w celu umożliwienia lokalizacji siłowni wiatrowych na terenach rolnych, mpzp¹⁰ uchwalono w dniu 29.10.2008 r. i wyznaczono obszary pod lokalizację siłowni wiatrowych. Przed uchwaleniem zmiany Studium i mpzp dochowano

⁶ Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego gminy Postomino na lata 2007 – 2015 zatwierdzoną uchwałą nr IX/92/07 Rady Gminy Postomino z 27 sierpnia 2007 r.

⁷ Akronim angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu).

⁸ Uchwała nr VII/164/08 z dnia 6 lutego 2008 r. w sprawie przystąpienia do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie ewidencyjnym Kanin, Masłowice, Chudaczewko z przeznaczeniem pod tereny o funkcji rolniczej z możliwością lokalizacji siłowni wiatrowych.

⁹ Uchwała XIV/162/08 Rady Gminy Postomino z 6.02.2008 r. w sprawie uchwalenia IV zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Postomino

¹⁰ Uchwała Rady Gminy Postomino nr XXIII/238/08 z dnia 29 października 2008 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Postomino w obrębie ewidencyjnym Kanin, Masłowice, Chudaczewko z przeznaczeniem terenu pod farmę elektrowni wiatrowych.

procedury określonej odpowiednio w art. 11 i 17 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym¹¹, zwanej dalej „Uopp”.

(dowód: akta kontroli str. 95-121, 168-169, 285-304)

- EW Nosalin znajdowała się na terenie wskazanym w mpzp z 2003 r.¹², którego przyjęcie przez Radę poprzedziła uchwała o przystąpieniu do jego opracowania¹³. Procedura związana z uchwaleniem mpzp zrealizowana została zgodnie z wymogami określonym w art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym¹⁴, zwanej dalej „Uozp”

(dowód: akta kontroli str. 122-124)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Urząd przygotował projekty zmian 10 mpzp, które Rada w 2003 r. uchwaliła w przedłożonej wersji (uchwały nr IX/103-105/2003 z 28.04.2003 r. i nr XV/178-184/2003 z 30.10.2003 r.), w tym 1 obejmujący teren lokalizacji EW Nosalin. Obowiązujące wówczas Studium z 1996 r. nie określało możliwości lokalizacji siłowni wiatrowych na obszarze objętym ww. 10 mpzp, na którym zlokalizowano łącznie 61 siłowni wiatrowych o łącznej dopuszczalnej mocy 198 MW w obrębach Pieńkowo, Pałowo, Nosalin, Pieszcz, Górsko, Marszewo, Złakowo i Postomino.

(dowód: akta kontroli str. 53-57, 93-94)

W sprawie przyczyn przedłożenia Radzie do uchwalenia w 2003 r. zmian 10 mpzp bez dokonania wcześniej stosownych zmian w obowiązującym Studium z 1996 r., Wójt Gminy Janusz Bojkowski wyjaśnił, że „w studium uchwalonym 5 stycznia 1996 r. (...) zapisy jednoznacznie wskazują na możliwość przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów bez konieczności zmiany Studium. Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. w art. 20 wprowadza konieczność stwierdzenia zgodności planu z ustaleniami studium i od chwili jej obowiązywania przed sporządzeniem planu pod lokalizację farm wiatrowych przystępowano do zmiany Studium.”

(dowód: akta kontroli str. 161-163)

W procedurze uchwalania mpzp w 2003 r. nie zbadano spójności rozwiązań projektu mpzp z polityką przestrzenną gminy określoną w obowiązującym wówczas Studium i nie przedstawiono Radzie informacji o wynikach tych badań przy przedstawieniu do uchwalenia projektów planów do czego zobowiązywały przepisy art. 18 ust. 2 pkt 2a Uozp.

(dowód: akta kontroli str. 122-124)

Wójt Gminy Janusz Bojkowski wyjaśnił, że „ówczesny Zarząd Gminy nie zbadał spójności rozwiązań projektu planu. Brak jest w aktach Urzędu gminy dokumentów stwierdzających spójność rozwiązań projektów planu z polityką przestrzenną gminy dopuszczającą możliwość lokalizacji wiatraków wynikającą z zapisów studium.”

(dowód: akta kontroli str. 161-163)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK formułuje następujące uwagi dotyczące warunków lokalizacji farm wiatrowych w aktach prawa miejscowego:

1. W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego z czerwca 2002 r.¹⁵ zawarto zalecenie zachowania minimalnej odległości od zabudowy związanej ze stałym pobytem ludzi wynikającej każdorazowo z oceny oddziaływania na środowisko, jednak nie mniejszej niż 500-

¹¹ j.t. Dz. U. z 2012, poz. 647 ze zm.

¹² Uchwała Rady Gminy Postomino nr IX/104/2003 z 28.04.2003 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu pod energetyczne siłownie wiatrowe w obrębie m. Pałowo i m. Nosalin.

¹³ Uchwała Rady Gminy Postomino nr XXVI/295/2001 z dnia 7 czerwca 2001 r. w sprawie przystąpienia do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu pod energetyczne siłownie wiatrowe w obrębach Pałowo i Nosalin.

¹⁴ Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 ze zm.

¹⁵ Uchwała Nr XXXII/334/02 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 26 czerwca 2002 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 60, poz. 1357)

800 m, ponadto zalecono zachowanie odległości pomiędzy poszczególnymi siłowniami nie mniejszej niż 300 m.

W 7 mpzp uchwalonych 30.10.2003 r.¹⁶ ustalono dla siłowni wiatrowych minimalną odległość od zabudowy związanej ze stałym pobytem ludzi na 400 m, a w 3 mpzp przyjętych 28.04.2003 r.¹⁷ ustalono minimalne odległości pomiędzy poszczególnymi siłowniami wiatrowymi na 200 m, tj. mniejsze od zaleconego minimum w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego.

(dowód: akta kontroli str. 93-94)

W powyższych sprawach Wójt - Janusz Bojkowski wyjaśnił, że:

- „(...) są to jedynie zalecenia a nie obowiązki. W istniejących uregulowaniach prawnych w czasie sporządzania przedmiotowych planów nie istniały żadne regulacje prawne (z wyjątkiem normy hałasowej), które określały parametry lokalizowania urządzeń wiatrowych od zabudowy.”

- „(...) w okresie wykonywania projektu ww. planów lokalizacja farm wiatrowych ograniczała się zasadniczo do teoretycznych wytycznych nie sprawdzonych w praktyce. Pierwsze siłownie posiadały moc w ułamkach megawatów i w związku z tym małą uciążliwość akustyczną. Przy stosowaniu siłowni o różnej mocy, na etapie planu miejscowego określono ich minimalne, wzajemne odległości. Przy realizacji farmy inwestor jest zainteresowany określeniem optymalnej odległości między wieżami.”

(dowód: akta kontroli str. 165, 167)

2. W okresie 2008 – 2012 w uchwalonych 6 mpzp¹⁸, nie zawarto parametrów określających minimalne odległości lokalizacji wież w stosunku do zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi, a w 2 mpzp¹⁹ nie określono minimalnej odległości pomiędzy zespołami elektrowni wiatrowych.

(dowód: akta kontroli str. 93-94)

W sprawie braku określenia minimalnej odległości od zabudowy Wójt Gminy Janusz Bojkowski wyjaśnił, że „(...) wyznaczono w granicach opracowania mpzp niewielkie działki z możliwością lokalizacji tylko jednej siłowni. Zostały one zlokalizowane w taki sposób aby swoją uciążliwością akustyczną nie przekraczały granic terenu z zakazem zabudowy. Umieszczenie ich na mapie jednoznacznie określa dopuszczoną lokalizację siłowni wiatrowej. Ponadto wokół tych działek wyznaczono tereny rolne z zakazem realizacji zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi w taki sposób aby poza ich granicami ograniczały parametry poniżej dopuszczalnych poziomów uciążliwości akustycznej. Obszary te zostały wyznaczone dla maksymalnych parametrów siłowni i nie mogą swoją uciążliwością akustyczną przekraczać granic terenu z ograniczeniem zabudowy. Ze względu na to, że na etapie opracowania planu miejscowego nie można było określić jednoznacznie wielkości typu siłowni, a tylko wielkości graniczne oraz wyłącznie teoretyczne obliczenie uciążliwości siłowni, w tekście planów umieszczono dodatkowy zapis o treści: po uruchomieniu elektrowni dokonać pomiarów poziomu hałasu na terenie istniejących w sąsiedztwie farmy obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi, w przypadku stwierdzenia przekroczeń inwestor jest zobowiązany wytłumić hałas.”

(dowód: akta kontroli str. 164, 166)

Natomiast w odniesieniu do nieokreślenia w mpzp minimalnej odległości pomiędzy zespołami elektrowni wiatrowych w mpzp nr VI/41/11 z 24.02.2011 r. i XIX/165/12

¹⁶ XVI/178/2003, XVI/179/2003, XVI/180/2003, XVI/181/2003, XVI/182/2003, XVI/183/2003, XVI/184/2003

¹⁷ nr IX/103/2003, IX/104/2003 i IX/105/2003

¹⁸ XX/199/08 z 23.07.2008 r. w obrębie Rusinowo, Bylica, Nacmierz, Dzierżęcín o obszarze opracowania 654,20 ha, XXIII/235/08 z 29.10.2008 r. w obrębie Postomino, Pieńkowo, Chudaczewo o obszarze opracowania 520,15 ha, XXIII/238/08 w obrębie Kanin, Masłowice, Chudaczewko o obszarze opracowania 754,32 ha, XXIX/287/09 z 27.02.2009 r. w obrębie Korlino, Łącko, Nacmierz o obszarze opracowania 96,51 ha oraz VI/41/11 z 24.02.2011 r. w obrębie Marszewo o obszarze opracowania 149,93 ha i XIX/165/12 z 28.03.2012 r. w obrębie Marszewo o powierzchni opracowania 65,77 ha

¹⁹ VI/41/11 z 24.02.2011 r. i XIX/165/12 z 28.03.2012 r.

z 28.03.2012 r., Wójt - Janusz Bojkowski wyjaśnił, że „przedmiotem ww. planów była zmiana lokalizacji jednej siłowni wiatrowej w granicach każdego z obu zespołów siłowni wiatrowych Marszewo – Południe Obszar 3 oraz Marszewo – Zachód Obszar 2.”

(dowód: akta kontroli str. 165, 166-167)

1.2. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko w ramach prac nad zmianą Studium oraz mpzp

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą dokonano jednej zmiany Studium²⁰, która dotyczyła m.in. możliwości lokalizacji siłowni wiatrowej na terenie rolnym wraz ze strefą uciążliwości i określeniem ograniczenia zabudowy w obrębie ewidencyjnym Wszedzień i Nacmierz, zmiany lokalizacji siłowni stojącej przy granicy działek nr 153 i 154 od jej południowej strony, na usytuowanie przy tej samej granicy lecz od jej północnej strony z określeniem terenu ograniczeń dla zabudowy, dopuszczając również zmianę parametrów siłowni z dostosowaniem do aktualnego poziomu techniki. W ramach prac poprzedzających podjęcie uchwały o zmianie Studium z dnia 23 kwietnia 2010 r., Wójt przeprowadził strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z wymogiem określonym w art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko²¹, zwanej dalej „ustawą z 2008 r.” sporządzono prognozę wpływu ustaleń studium na środowisko. Analiza tego dokumentu wykazała, że zawierała elementy wymagane przepisami art. 51 ust. 2 ustawy z 2008 r. za wyjątkiem streszczenia w języku niespecjalistycznym (wymóg art. 51 ust. 2 pkt 1 lit e).

(dowód: akta kontroli str. 170)

Uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dokonano pismami z 28.01.2009 r. skierowanymi do Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sławnie oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie (RDOŚ). Pismem z 23.02.2009 r. RDOŚ wniósł o uwzględnienie w prognozie zapisów art. 51 ust. 2 ustawy z 2008 r., a Wojewódzki Inspektor Sanitarny w opinii sanitarnej z 12.02.2009 r. wskazał na analogiczny zakres dostosowany do stopnia szczegółowości Studium.

(dowód: akta kontroli str. 170)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3. Koszty prac związane z uchwaleniem lub zmianą studium i mpzp

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą na działalność związaną z finansowaniem prac planistycznych Urząd wydatkował w kontrolowanym okresie 236,4 tys. zł, z tego 14 tys. zł w 2009 r., 26,6 tys. zł w 2010 r., 62,6 tys. zł w 2011 r., 86,0 tys. zł w 2012 r. oraz 47,2 tys. zł w 2013 r. (do 30 czerwca).

Wydatki poniesione przez Urząd w kwocie 236,4 tys. zł nie obejmowały kosztów wykonania prac planistycznych związanych z przygotowaniem i uchwaleniem w latach 2009-2013 (I półrocze) zmian 10 mpzp w celu określenia terenów lokalizacji siłowni wiatrowych na terenie gminy Postomino oraz zmiany Studium²².

W 2012 r. wydatkowano 4.500 zł tytułem zapłaty za I etap opracowania zmiany mpzp dla terenu obejmującego zespół parków wiatrowych Marszewo – obszar Nr 1 Górsko²³. W powyższej sprawie Rada podjęła 26.01.2012 r. uchwałę

²⁰ uchwałą nr XLI/447/10 Rady Gminy Postomino z dnia 23 kwietnia 2010 r. w sprawie uchwalenia V zmiany Studium

²¹ Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.

²² Uchwała Rady Gminy Postomino nr XLI/447/10 z 23.04.2010 r.

²³ Umowa nr 01/PPI/2012 z 22 marca 2012 r. pomiędzy Gminą Postomino a mgr inż. arch Jędrzejem Alkiewiczem Głównym Projektantem Zespołu Projektowego z siedzibą w Słupsku

o przystąpieniu do zmiany mpzp przyjętego uchwałą nr XV/178/03 a następnie zmienionego uchwałą Nr VI/34/11.

(dowód: akta kontroli str. 171-191)

W okresie 2009 - 2013 roczny wymiar podatku od nieruchomości związanych z siłowniami wiatrowymi i infrastrukturą towarzyszącą wyniósł:

- za grunty 33.395 zł, z tego 737 zł za 2010 r., 737 zł za 2011 r., 7.951 zł za 2012 r. i 23.970 zł za 2013 r.,
- od budowli 1.302.050 zł, z tego po 68.122 zł za 2011 r., 2012 r., i 1.097.684 zł za 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 449)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Wbrew zasadom określonym w przepisach art. 21 ust. 1 i art. 13 Uopp koszty opracowania dokumentacji planistycznej - niezbędnej do podjęcia w 2008 roku uchwał o zmianie 3 mpzp, w latach 2009-2013 uchwał o zmianie 10 mpzp dotyczących siłowni wiatrowych oraz w roku 2010 uchwały o zmianie Studium odpowiednio w kwocie 150.000 zł, 85.000 zł i 25.000 zł - pokryły podmioty zainteresowane lokalizacją siłowni wiatrowych na terenie gminy na podstawie 8 umów trójstronnych²⁴ zawartych między Gminą (zlecającym), wykonawcą dokumentacji i płatnikiem.

Również wbrew zasadzie określonej w art. 14 Uozp, koszty prac planistycznych związanych z uchwalonymi przez Radę 10 mpzp w 2003 r. nie obciążały budżetu Gminy, gdyż pokryły je podmioty zainteresowane lokalizacją siłowni wiatrowych na terenach nimi objętych. I tak:

- Po przystąpieniu do sporządzenia 3 mpzp przyjętych uchwałami Rady nr IX/103-105/03 z 28.04.2003 r. Gmina zawarła porozumienie²⁵ z podmiotem zainteresowanym lokalizacją siłowni wiatrowych na terenie objętym mpzp, na mocy którego podmiot sfinansował – wpłata bezpośrednio na konto Urzędu - koszty administracyjne poniesione w związku z przygotowaniem dokumentacji umożliwiającej uchwalenie planu w zakresie uchwał i ich załączników w wysokości zryczałtowanej 3.000 zł. Podmiot ten zlecił opracowanie niezbędnych opracowań wykonawcy i zawarł z nim odrębną umowę.

²⁴ 1) umowa nr 07/PPI/2010 z 10.05.2010 r. o opracowanie dokumentacji do zmiany mpzp nr XV/180/03 z 30.10.2003 r. (przyjęta uchwałą Rady nr VII/41/11 z 24.02.2011 r.) za kwotę 15.000 zł - płatnik Megawat Polska Przedsiębiorstwo Wielobranżowe sp. c. Kazimierz Ordon Andrzej Ordon z siedzibą w Tynie, gm. Postomino

2) umowa nr PPI/05/2011 z 28.02.2011 r. o opracowanie dokumentacji do zmiany mpzp XV/179/03 z 30.10.2003 r. (przyjęta uchwałą Rady XIX/165/12 z 28.03.2012 r.) za kwotę 20.000 zł - płatnik KMS Prim Spółka Cywilna Monika Milicka, Sebastian Spryska, Karol Korczak z Łodzi

3) umowa nr 1/04/2010 z 6.04.2010 r. o opracowanie dokumentacji do zmiany 7 mpzp nr XV/178-184/03 z 30.10.2003 r. (przyjęte uchwałami Rady VII/34-40/11 z 24.02.2011 r.) za kwotę 35.000 zł - płatnik Megawat Marszewo sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

4) umowa nr U/2/08 z 14.02.2008 r. o opracowanie dokumentacji do zmiany mpzp nr XV/163/03 z 30.10.2003 r. (przyjęta uchwałą Rady XXIX/287/09 z 27.02.2009 r. za kwotę 15.000 zł - płatnik Megawat Polska Przedsiębiorstwo Wielobranżowe sp. c. Kazimierz Ordon Andrzej Ordon z siedzibą w Tynie, gm. Postomino

5) umowa nr U/1/08 z 14.02.2008 r. o opracowanie dokumentacji do zmiany mpzp nr XIV/164/08 z 6.02.2008 r. (przyjęta uchwałą Rady XXIII/238/08 z 29.10.2008 r.) za kwotę 50.000 zł - płatnik Megawat Polska Przedsiębiorstwo Wielobranżowe sp. c. Kazimierz Ordon Andrzej Ordon z siedzibą w Tynie, gm. Postomino

6) umowa nr P/4/06 z 06.11.2006 r. o opracowanie dokumentacji do opracowania mpzp dla terenów położonych w obrębie ewidencyjnym Postomino, Pieńkowo, Chudaczewo (przyjęta uchwałą Rady XXIII/235/08 z 29.10.2008 r.) za kwotę 50.000 zł - płatnik Inwest-Eko Sp. z o.o. z siedzibą w Sławnie

7) umowa nr P/1/2006 z 02.06.2006 r. o opracowanie dokumentacji do opracowania mpzp w obrębach Rusinowo, Bylica, Dzierżęcín (przyjęta uchwałą Rady XX/199/08 z 23.07.2008 r.) za kwotę 50.000 zł - płatnik Agro & Ekoplan Sp. z o.o. z siedzibą w Pieńkowie

8) umowa nr 02/2009 z 13.01.2009 r. na opracowanie dokumentacji do zmiany Studium (przyjęta uchwałą Rady XLI/447/10 z 23.04.2010 r.) za kwotę 25.000 zł - płatnik INWIND Polska Spółka z o.o. z siedzibą w Gdyni

²⁵ Porozumienie z dnia 16.07.2002 r. z WINDPOL Sp. z o.o. z siedzibą w Białogardzie

- Po przystąpieniu do sporządzenia 7 mpzp przyjętych uchwałami Rady nr XV/178-184/03 z 30.10.2003 r. Gmina (zleceniodawca) zawarła umowę trójstronną²⁶ z wykonawcą niezbędnej dokumentacji i płatnikiem (podmiotem zainteresowanym lokalizacją siłowni wiatrowych na tym terenie). Na mocy tej umowy płatnik zobowiązał się i pokrył koszty wynagrodzenia wykonawcy dokumentacji w kwocie 48.320 zł oraz wpłacił na konto Urzędu 3.000 zł jako równowartość kosztów przygotowania dokumentacji umożliwiającej uchwalenie mpzp.

(dowód: akta kontroli str. 192-279)

W sprawie przyczyn dopuszczenia do finansowania kosztów sporządzenia mpzp i zmiany Studium przez podmioty zainteresowane lokalizacją siłowni wiatrowych - Wójt Janusz Bojkowski wyjaśnił, że:

„(...) z treści § 1 umowy trójstronnej (podobnie w innych), a także wstępu jasno wynika, iż gmina wcześniej porozumiała się z inwestorem co do przekazania darowizny w formie rzeczowej, tj. w postaci sporządzonego zgodnie z prawem i na zamówienie gminy – opracowania planistycznego.

Z § 5 tej umowy wynika wprost, że to gmina (a nie płatnik – inwestor) nabywa wszelkie prawa do opracowania, a zatem staje się jego „dysponentem” stosownie do przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Należy też wskazać, że pomimo dyspozycji art. 13 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym o pokrywaniu przez gminy kosztów opracowań planistycznych, przepis ten nie przesądza momentu poniesienia przez gminy kosztów planistycznych.

Z praktyki wiadomo, że koszty te są ponoszone przez gminy stosownie do możliwości budżetowych i w rytmie determinowanym zarówno tymi możliwościami jak i potrzebami publicznymi.

Jeśli jednak poza harmonogramem planistycznym gminy, inwestor zdecydowany jest realizować swoje przedsięwzięcie i ponieść koszty planistyczne (rozumiejąc, że w danym momencie gmina nie jest przygotowana do poniesienia tych kosztów), to odmowa przyjęcia w takiej sytuacji darowizny w postaci pieniężnej lub rzeczowej (w postaci przygotowanego już i sfinansowanego opracowania – stanowiłaby z pewnością działanie na szkodę samorządu bo hamowałaby jej rozwój.”

(dowód: akta kontroli str. 280-284)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Urzędu dotyczącą tworzenia i dokonywania zmian mpzp i Studium, mimo stwierdzonych nieprawidłowości w finansowaniu niezbędnych prac planistycznych z nimi związanych.

2. Działania organów gminy w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i ochronie zdrowia ludzi i zwierząt

2.1. Przeprowadzenie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

Opis stanu faktycznego

W latach 2009-2013 (do 30 czerwca) Wójt wydał 7 decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięć dotyczących siłowni wiatrowych, zwanymi dalej „decyzjami środowiskowymi”

Analiza dokumentacji poprzedzającej wydawanie decyzji środowiskowych dla 3 wybranych do kontroli lokalizacji i budowy siłowni wiatrowych wykazała, że do Urzędu zostały złożone 2 wnioski o jej wydanie:

- 1) Wniosek z dnia 13.11.2008 r. łączny dla przedsięwzięcia EW Masłowice i FW Kanin obejmującego budowę 9 siłowni wiatrowych wraz z niezbędną infrastrukturą w rejonie miejscowości Kanin i Masłowice,

²⁶ Umowa nr 1/05/2002 z 8.05.2002 r. płatnik Megawat Polska Przedsiębiorstwo Wielobranżowe, sp. c. z siedzibą w Marszewie

- 2) Wniosek z dnia 10.01.2008 r. pod projektowaną budowę 10 siłowni wiatrowych wraz z niezbędną infrastrukturą w rejonie miejscowości Nosalin, w tym siłowni wiatrowej EW Nosalin.

Oba wnioski zostały złożone w 2008 r. i procedura wydania decyzji środowiskowej realizowana była zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska²⁷, zwanej dalej „Poś”. W obu przypadkach Wójt wydał postanowienie o obowiązku sporządzenia przez wnioskodawców raportu o oddziaływaniu na środowisko.

Analiza treści obu raportów o oddziaływaniu na środowisko sporządzonych do wniosków o wydanie decyzji środowiskowych na realizację ww. 3 przedsięwzięć wykazała, że spełniały one wymogi określone w art. 52 ust. 1 Poś.

(dowód: akta kontroli str. 305-308, 310-318)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

2.2. Prawidłowość wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach z zakresu energetyki wiatrowej

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą do Urzędu wpłynęło 10 wniosków w sprawie wydania decyzji środowiskowych związanych z budową farm wiatrowych. We wszystkich przypadkach wydano postanowienia o konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Wójt wydał 7 decyzji (w tym jedną na wniosek złożony 13.11.2008 r.), natomiast postępowania wdrożone na podstawie 4 wniosków zostały zawieszone do czasu dostarczenia przez wnioskodawcę raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

(dowód: akta kontroli str. 305-309)

Szczegółowa analiza 2 wniosków o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięć obejmujących EW Masłowice, FW Kanin i EW Nosalin wykazała, że:

- do wniosków załączono wymagane przepisami art. 46a ust. 4 Poś kopie mapy ewidencyjnej obejmującej przewidywany teren realizacji przedsięwzięć oraz informacje o planowanym przedsięwzięciu, o których mowa w art. 49 Poś,
- w toku postępowania dochowano 30 dniowego terminu od dnia wszczęcia do wydania postanowienia o obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
- decyzje zawierały wszystkie elementy wymagane przepisami art. 107 Kpa,
- stosownie do wymogów art. 56 ust. 4 pkt 2 Poś w decyzjach²⁸ nałożono na inwestora obowiązek wykonania kontrolnych pomiarów poziomu hałasu w środowisku przed rozpoczęciem prac budowlanych oraz 14 dni po zakończeniu rozruchu instalacji, które należało przekazać w terminie 14 dni od ich wykonania Wójtowi oraz Staroście Sławieńskiemu.

(dowód: akta kontroli str. 310-318)

Wydanie decyzji środowiskowej dotyczącej EW Masłowice i FW Kanin nastąpiło po 90²⁹ dniach, a decyzji dotyczącej EW Nosalin po 99³⁰ dniach od wszczęcia postępowania. W latach 2010-2013 zostało wydanych 5 innych decyzji środowiskowych związanych z lokalizacją i budową farm wiatrowymi po upływie 199 dni³¹, 575 dni³², 750 dni³³, 301 dni³⁴ i 419³⁵ dni od daty złożenia wniosku.

²⁷ Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.

²⁸ GKiOŚ 72246-23/2008 z dnia 11.02.2009 r. oraz GKiOŚ 7624-2/2008 z dnia 23.04.2008 r.

²⁹ Data wpływu wniosku 13.11.2008 r. a data decyzji 11.02.2009 r.

³⁰ Data wpływu wniosku 14.01.2008 r. a data decyzji 23.04.2008 r.

³¹ decyzja GKiOŚ 7624-4/09/10 z dnia 3.11.2010 r. w sprawie środowiskowych uwarunkowań wyrażenia zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie farmy wiatrowej składającej się z do 7 sztuk elektrowni wiatrowych o łącznej mocy do 35 MW w obrębach ewidencyjnych Postomino, Pierńkowo i Chudaczewo

³² decyzja GKiOŚ 7624-24/08/10 z dnia 18.06.2010 r. w sprawie środowiskowych uwarunkowań wyrażenia zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie jednej siłowni wiatrowej w Dzierżęcinie

(dowód: akta kontroli str. 305-308)

W sprawie długiego okresu od wszczęcia postępowania do wydania ww. 5 decyzji środowiskowych Kierownik RGKIOŚ – Jolanta Michałowska wyjaśniła, że wydłużenie terminów wydania decyzji nastąpiło w wyniku m.in. zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa w procedurze wydawania decyzji, z uwagi na znaczną ilość uczestników postępowań (niekiedy ponad 20 osób), konieczności podawania informacji i zawiadomień o prowadzonym postępowaniu stronom w formie obwieszczeń³⁶, w oczekiwaniu na dostarczenie raportów o oddziaływaniu na środowisko oraz wydawanie postanowień o przesunięciu terminu zakończenia.

(dowód: akta kontroli str. 319-320)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość:

W decyzji środowiskowej z 11.02.2009 r. znak GKIOŚ 72246-23/2008³⁷ obejmującej teren budowy EW Masłowice i FW Kanin zobowiązano wykonawcę do wykonania kontrolnych pomiarów poziomu hałasu w środowisku w terminie 14 dni od zakończenia rozruchu instalacji i przekazania ich Wójtowi oraz Staroście Sławieńskiemu w terminie 14 dni od ich wykonania.

Inwestor obowiązek przekazania pomiarów wypełnił w stosunku do przedsięwzięcia EW Masłowice, gdyż wykonał pomiary przed rozpoczęciem budowy w dniu 30.12.2011 r. oraz po jej rozruchu w dniu 7.03.2012 r., a protokoły z tych pomiarów przedłożył do Urzędu w dniu 24.05.2012 r.

Inwestor nie wypełnił obowiązku dostarczenia wyników pomiaru hałasu po rozruchu - do czasu rozpoczęcia kontroli NIK - w stosunku do przedsięwzięcia FW Kanin, którego zakończenie budowy (8 siłowni wiatrowych) zgłosił w dniu 15.03.2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 321-339)

W sprawie przyczyn nie wyegzekwowania od inwestora Przedsięwzięcia FW Kanin obowiązku przedłożenia pomiarów hałasu po ich rozruchu, Wójt - Janusz Bojkowski wyjaśnił, że przyczyną tego było „*przeoczenie terminu wykonania ww. pomiarów przez pracownika odpowiedzialnego za wydawanie decyzji środowiskowych. W trakcie kontroli, po telefonicznej interwencji Spółka z o.o. Megawat Kanin, w dniu 2 października dostarczyła do Urzędu (...) opracowanie pn. „Porealizacyjne pomiary i analiza hałasu dla terenów wokół farmy wiatrowej koło m. Kanin i Masłowice, (...)”*”.

(dowód: akta kontroli str. 340-341)

Protokół porealizacyjny pomiarów i analizy hałasu dla terenów wokół FW Kanin wykonanych 6.11.2012 r. wpłynął do Urzędu 2.10.2013 r. Wyniki pomiarów hałasu emitowanego od 8 elektrowni wiatrowych Nordex 2,5 MW wykazały, że był on nierozróżnialny z tłem akustycznym i w żadnym z 8 punktów pomiarowych nie powodował przekroczeń standardów środowiskowych ze względu na emisję hałasu.

(dowód: akta kontroli str. 342-358)

2.3. Stan faktyczny badanych farm wiatrowych

Opis stanu
faktycznego

W dniu 25.09.2013 r. przeprowadzono oględziny stanu faktycznego zlokalizowanych i realizowanych na podstawie pozwolenia Starosty Sławieńskiego nr 285/2009 na budowę 1 siłowni wiatrowych wraz z drogami manewrowymi, nr

³³ decyzja GKIOŚ 7624-12/2009/2012 z dnia 4.06.2012 r. w sprawie środowiskowych uwarunkowań wyrażenia zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie jednej siłowni wiatrowej w Łącku

³⁴ decyzja GKIOŚ 6220.9.2012 z dnia 8.04.2013 r. w sprawie środowiskowych uwarunkowań wyrażenia zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie jednej siłowni wiatrowej w Marszewie

³⁵ decyzja GKIOŚ 6220.1.2012 z dnia 4.03.2013 r. w sprawie środowiskowych uwarunkowań wyrażenia zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie jednej siłowni wiatrowej w Marszewie (dz. 153)

³⁶ Art. 49 kpa w związku z art. 74 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

³⁷ Budowa dziewięciu siłowni wiatrowych wraz z niezbędną infrastrukturą na terenie projektowanej Farmy Elektrowni Wiatrowych w rejonie miejscowości Kanin i Masłowice w gminie Postomino

286/2009 na budowę 8 siłowni wiatrowych z infrastruktura towarzyszącą w ramach przedsięwzięć EW Masłowice i FW Kanin oraz pozwolenia nr 57/2011 Starosty Sławieńskiego na budowę siłowni wiatrowej wraz z infrastrukturą drogową w ramach przedsięwzięcia EW Nosalin. Oględziny wykazały m.in., że zgodnie z warunkami pozwoleń na budowę wybudowanych zostało 9 siłowni wiatrowych objętych przedsięwzięciem EW Masłowice i FM Kanin, z których 8 typu NORDEX N-100 o mocy znamionowej 2,5 MW oraz 1 typu ENERCON o mocy 2,3 KW, które spełniały wymóg dopuszczalnej mocy, liczby siłowni oraz ich lokalizacji na obszarze objętym mpzp³⁸, a budowę siłowni wiatrowej w ramach przedsięwzięcia EW Nosalin nie rozpoczęto.

Wymogi w zakresie bezpieczeństwa biernego podanej oględzinom siłowni EW Masłowice i FW Kanin wypełniono poprzez umieszczenie na wewnętrznych drogach dojazdowych do siłowni tablice z informacją, że turbiny znajdują się na terenie prywatnym wraz z zakazem wchodzenia na schody do turbin, nie zbliżania się do turbin przy złej pogodzie, szczególnie podczas burzy lub zimą. Na tablicach zawarto ostrzeżenie o zagrożeniu w przypadku zbliżenia się do turbiny wynikającym z wysokiego napięcia i możliwością śmiertelnego porażenia prądem oraz z powodu spadającego lodu lub śniegu. Najbliżej położone zabudowania zagrodowe znajdowały się w okolicach siłowni 1 (1R-FEW), 2 (4R-FEW) i nr 8.(9R-FEW). W każdym przypadku odległości te przekraczały 500 m co było zgodne z wymaganym minimum określonym w decyzji środowiskowej dla tego przedsięwzięcia³⁹. Również nie stwierdzono aby siłownie wiatrowe znajdowały się w odległości mniejszej niż 100 m od sąsiadującej powierzchni lasu (dotyczy to okolic siłowni nr 8 (9R-FEW). Pozostałe siłownie nie sąsiadowały z powierzchnia leśną.

Poddane oględzinom 8 siłowni wiatrowych FW Kanin spełniały wymóg⁴⁰ zachowania w granicach parku tego samego kierunku obrotów łopat wirnika. Szara kolorystyka konstrukcji wież z akcentami zieleni nie kontrastowała z otoczeniem. Zachowano również warunek jednakowych gabarytów siłowni, tj. 100 m wysokości i 100 m średnicy łopat wirnika. Konstrukcja 8 siłowni opisanych była identyczna, a jedna była o konstrukcji nieznacznie różniącej się od pozostałych (zastosowano generator prądu o konstrukcji bezprzekładniowej), lecz o subiektywnie bardziej korzystnych parametrach akustycznych.

(dowód: akta kontroli str. 359-368)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

2.4. Skargi i wnioski dotyczące kontrolowanej działalności

Opis stanu
faktycznego

Przyjmowanie i koordynowanie rozpatrywania skarg powierzono w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu⁴¹ pracownikowi na stanowisku do spraw organizacyjnych i kadr. Z prowadzonej ewidencji skarg i wniosków wynikało, że w okresie objętym kontrolą do Urzędu nie wpłynęły skargi i wnioski dotyczące lokalizacji lub budowy siłowni wiatrowych.

(dowód: akta kontroli str. 369-383)

³⁸ Uchwała nr XXIII/238/08 Rady Gminy Postomino z dnia 29 października 2008 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Postomino w obrębie ewidencyjnym Kanin, Masłowice, Chudaczewko z przeznaczeniem terenu pod farmę elektrowni wiatrowych

³⁹ Pkt. 3.1. decyzji GKiOŚ.72246-23/2008 Wójta Gminy Postomino z dnia 11.02.2009 r. w sprawie środowiskowych uwarunkowań zgody na realizację przedsięwzięcia pod nazwą „Budowa dziewięciu siłowni wiatrowych wraz z niezbędną infrastrukturą na terenie projektowanej Farmy Elektrowni Wiatrowych w rejonie miejscowości Kanin i Masłowice w gminie Postomino.”

⁴⁰ Pkt. 3.4 decyzji GKiOŚ.72246-23/2008 Wójta Gminy Postomino z dnia 11.02.2009 r.

⁴¹ Regulamin Organizacyjny wprowadzony zarządzeniem nr 166/2005 Wójta Gminy Postomino z dnia 20 października 2005 r., następnie uchylony zarządzeniem nr 252/2011 z 22 listopada 2011 r., ostatnia zmiana z 16 maja 2013 r.

Opis stanu
faktycznego

2.5. Kontrole farm wiatrowych.

W okresie objętym kontrolą Urząd nie był kontrolowany w zakresie spraw związanych z budową farm wiatrowych.

(dowód: akta kontroli str. 386)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Urzędu w zakresie prowadzonych postępowań administracyjnych przed wydaniem decyzji środowiskowych i ocen oddziaływania na środowisko lokalizowanych siłowni wiatrowych, mimo stwierdzonej nieprawidłowości.

3. Zapewnienie udziału społeczeństwa w procedurze lokalizacji farm wiatrowych oraz transparentności postępowania organów gminy.

3.1. Udział społeczeństwa w procedurze lokalizacji farm wiatrowych

Opis stanu
faktycznego

Przed wydaniem 6 decyzji środowiskowych⁴², w 5 z nich stosownie do przepisów rozdziału III „Udział społeczeństwa w ochronie środowiska” ustawy z 2008 r., podawano do publicznej wiadomości informacje wymagane przepisami art. 33 ust. 1 pkt 2 – 8 tej ustawy, w tym miejsce, tryb i 21-dniowy termin składania uwag i wniosków. W żadnej z analizowanych spraw nie przeprowadzono rozprawy administracyjnej. Nie prowadzono również postępowań w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Jedno postępowanie na wniosek z dnia 13.11.2008 r.⁴³ dotyczący EW Masłowice i FW Kanin prowadzono w oparciu o przepisy Poś. Zapewniono w nim udział społeczeństwa przy wydawaniu decyzji poprzez opublikowanie obwieszczenia, w którym podano wszystkie informacje wymagane przepisami art. 32 ust. 1 pkt 1 Poś. W postępowaniu nie zgłoszono żadnych uwag ani wniosków i stosownie do art. 32 ust. 2 Poś, Wójt podał do publicznej wiadomości informację o zamieszczeniu w publicznie dostępnym wykazie danych o podjętej decyzji

(dowód: akta kontroli str. 387-389)

W toku analizowanych procedur dotyczących uchwalenia mpzp⁴⁴ oraz zmiany Studium podawano do publicznej wiadomości informacje o przystąpieniu do opracowania dokumentu i jego przedmiocie, możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu, możliwości składania uwag i wniosków w formie obwieszczeń publikowanych w prasie o zasięgu lokalnym oraz na tablicach ogłoszeń w Urzędzie i sołectwach w okresach nie krótszych niż 21 dni.

(dowód: akta kontroli str. 95-98, 122-124 168-169)

W postępowaniach w sprawie wydania decyzji środowiskowych stosowne informacje podawano do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie obwieszczeń na stronie BIP Urzędu (<http://www.postomino.bip.net.pl>) oraz na tablicach ogłoszeń w Urzędzie i sołectwach objętych danym postępowaniem. W analizowanych sprawach nie prowadzono postępowań w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

(dowód: akta kontroli str. 38-389)

W odniesieniu do problematyki siłowni wiatrowych na terenie gminy nie przeprowadzono referendum konsultacyjnego, o którym mowa w art. 5a ustawy z dnia o samorządzie gminnym. W sprawie przyczyn nie skorzystania z powyższej

⁴² GKOŚ 7624-4/09/10 z 3.11.2011 r., GKOŚ 7624-13/2007/2011 z 14.02.2011 r., GKOŚ 7624-24/08/10 z 18.06.2010 r., GKOŚ 7624-12/2009/2012 z 4.06.2012 r., GKOŚ 6220.9.2012 z 8.04.2013 r. i GKOŚ 6220.1.2012 z 4.03.2013 r.

⁴³ Wniosek Spółki Megawat Kanin sp. z o.o. z siedzibą w Gdyni o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia pn. „Budowa dziesięciu siłowni wiatrowych wraz z niezbędną infrastrukturą na terenie projektowanej farmy elektrowni wiatrowych w rejonie miejscowości Kanin i Masłowice”

⁴⁴ Uchwała Rady Gminy Postomino Nr XXIII/238/08 z dnia 29 października 2008 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Postomino w obrębie ewidencyjnym Kanin, Masłowice, Chudaczewko z przeznaczeniem terenu pod farmę elektrowni wiatrowych oraz nr XXVII/295/2001 z dnia 7 czerwca 2001 r. w sprawie przystąpienia do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu pod energetyczne siłownie wiatrowe w obrębach Pałowo i Nosalin.

możliwości, Wójt Gmin, Pan Jerzy Bojkowski wyjaśnił, że „władze gminy utrzymują stały kontakt z lokalną społecznością w formie zebrań wiejskich w sołectwach gminy, spotkań problemowych organizowanych w konkretnych sprawach na wniosek grup mieszkańców, otwartych sesji Rady Gminy, na których wyrażane są na bieżąco opinie społeczeństwa w istotnych dla gminy sprawach.

Różnorodne i liczne formy kontaktów z lokalną społecznością i otwarta możliwość nieskrępowanego wyrażania miejscowej opinii publicznej nie wymagała przeprowadzenia referendum konstytucyjnego zwłaszcza, że jego koszty stanowiłyby nieuzasadniony wydatek w kontekście możliwości sondowania opinii w inny tańszy sposób.”

(dowód: akta kontroli str. 390-391)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, że w 3⁴⁵ z 6 zakończonych w okresie objętym kontrolą postępowań w sprawie wydania decyzji środowiskowej nie podano do publicznej wiadomości informacji o przystąpieniu do oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, co było niezgodne z art. 33 ust 1 pkt 1 ustawy z 2008 r.

(dowód: akta kontroli str. 387-389)

W sprawie przyczyn niepełnej realizacji obowiązku wynikającego z art. 33 ust. 1 pkt 1 ustawy z 2008 r. Kierownik RGKiOŚ - Jolanta Michałowska, wyjaśniła, że: „(...) dokonała optymalizacji i unifikacji treści dokumentów wytwarzanych w toku prowadzonych postępowań administracyjnych w tym m.in. modyfikacji szablonu obwieszczenia publikowanego na podstawie art. 33 ust. 1 ww. ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku. W trakcie tych zabiegów, przez nieuwagę usunęła akapit dotyczący informacji o przystąpieniu do przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Ponieważ od razu tego nie zauważyła wskazana wada powieliła się w później wytwarzanych dokumentach w kolejnych sprawach prowadzonych w Urzędzie.”

(dowód: akta kontroli str. 392-393)

Opis stanu
faktycznego

3.2. Własność gruntów pod zlokalizowane farmy elektrowni wiatrowych

Analiza danych o właścicielach działek gruntów objętych mpzp, na których zlokalizowano siłownie wiatrowe EW Masłowice, FW Kanin i EW Nosalin wykazała, że :

- pracownik Urzędu, zatrudniony na stanowisku kontroli zarządczej i obrony cywilnej był właścicielem działki nr 233 w obrębie Postomino,
- dwóch radnych IV kadencji Rady w latach 2002 – 2006 oraz członkowie ich rodzin byli właścicielami działek nr 54/4 i 33⁴⁶ w obrębie Masłowic i nr 78 i 223 w obrębie Pieńkowo oraz prowadziło działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej, która występowała jako płatnik w umowach na wykonanie prac planistycznych, tj. zmiany Studium i mpzp uchwalonych w IV Kadencji Rady.

(dowód: akta kontroli str. 397-440)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

⁴⁵ wniosek z dnia 25.09.2009 r. Megawat Polska sc. Andrzej Ordon Kazimierz Ordon z siedzibą Tynie dotyczący przedsięwzięcia pn. „Budowa jednej elektrowni wiatrowej o mocy 2 MW, zlokalizowanej w obrębie Łącko na dz. Nr 11/2”, wniosek z 6.06.2012 r. KSM Prim Sc. Monika Mikicka, Sebastian Sprysak z Łodzi dotyczący przedsięwzięcia pn. „Budowa

jednej siłowni wiatrowej wraz z niezbędną infrastrukturą, na działce nr 1/14 w obrębie Marszewo” wniosek z dnia 9.01.2012 r. Megawat Polska sc. Andrzej Ordon i Kazimierz Ordon z siedzibą w Tynie dotyczący

przedsięwzięcia pn. „Budowa jednej elektrowni wiatrowej na działce nr 153 w granicach Zespołu Parków Wiatrowych Nr 3 Marszewo – Południe”.

⁴⁶ Uchwała Rady Gminy Postomino nr XXIII/238/08 z dnia 29 października 2008 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Postomino w obrębie ewidencyjnym Kanin, Masłowice, Chudaczewko z przeznaczeniem terenu pod farmę elektrowni wiatrowych.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze, gdyż zapewniono możliwość udziału społeczeństwa w procedurze lokalizacji farm wiatrowych, a stwierdzona nieprawidłowość formalna nie miała wpływu na badany obszar.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁷, wnosi o:

- 1. Finansowanie z budżetu gminy kosztów opracowań niezbędnych do uchwalenia lub zmian mpzp i Studium.*
- 2. Egzekwowanie od inwestorów obowiązku terminowego dostarczania do Urzędu porealizacyjnych pomiarów i analizy poziomu hałasu farm wiatrowych.*

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia 18 listopada 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontroler
Krzysztof Szczepaniak
Specjalista k. p.

Dyrektor

⁴⁷ Dz. U. z 2012 r., poz.82